

NARODNI GOSPODAR

Glasilno Zadrुžne zveze v Ljubljani.

C. kr. poštna hranilnica št. 64.846.

Telefon št. 216.

Kr. ograde hranilnice št. 15.649.

Člani „Zadrुžne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezna št. 20 vln.

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Avstrijska zadrुžna blagajna.

Državni zakonik št. 259 z dne 24. julija 1918 je prinesel sledečo naredbo finančnega ministra v sporazumu s prizadetimi ministri z dne 13. julija 1918 o ustanovitvi Avstrijske zadrुžne blagajne.

Na podlagi zakona z dne 24. julija 1917, drž. zak. št. 307 se odreja:

§ 1.

Za pospeševanje zadrुžne izmenjave denarja in kreditnega poslovanja se ustanovi Avstrijska zadrुžna blagajna s sedežem na Dunaju kot samostojna pravna oseba z značajem trgovca in jo je vpisati v trgovski register.

§ 2.

Avstrijska zadrुžna blagajna je pod državnim nadzorstvom in vodstvom. Država jamči za njene obveznosti.

§ 3.

Avstrijska zadrुžna blagajna je upravičena izvrševati sledeče posle:

1. dovoljevati posojila in druge kredite:

a) po zakonu z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70 ali po zakonu z dne 6. marca 1906, drž. zak. št. 58 registriranim zadrुžnim zvezam;

b) denarnim in kreditnim zavodom, iz katerih pravil in poslovanja se vidi zadrुžni ali skupnogospodarski značaj in katerih vpoštevanje dovoljujejo posebni predpisi, ki naj jih izdaja finančni minister.

2. sklepati sledeče posle s komurkoli:

a) prevzemati denar na tekoč račun, proti vložnim knjižicam in blagajniškim listom kakor tudi v žirovnem prometu;

b) nabavljati, oddajati in jemati v zastavo čeke, menice, varante, efekte in kupone kakor tudi inozemska plačilna sredstva;

c) dovoljevati posojila proti drugim ročnim zastavam;

d) najemati posojila z ali brez zastave, kakor tudi oddajati lastne akcepte;

e) sprejemati v varstvo in upravo vrednostne papirje in vrednostnine;

f) izvrševati vsakovrstno posredovanje v zadružne ali skupnogospodarske namene;

g) prevzemati poročila in zalagati kavcije;

h) izvrševati revizijo knjig in poslovanja in prevzemati zaupna poverila.

Pod točko 2, a do g navedeni posli z zadrugami, ki so članice kake zveze (točka 1, a), naj se sklapajo redoma s posredovanjem zveze.

3. Na podlagi lastnih posojilnih terjatev do zadružnih zvez (točka 1, a) ali na podlagi posojilnih terjatev zvez do včlanjenih zadrug, ki ji jih le-te odstopijo in prevzemo zanje jamstvo kot porokinje in plačnice, izdajati dolžna pisma do višine teh terjatev. Avstrijska zadružna blagajna je tudi upravičena izdati dolžna pisma do imenske vrednosti 10 milijonov kron za terjatve enake vrste, ki jih misli šele pridobiti, če posebej založi imensko vrednost enake višine v gotovini ali v pupilarno varnih papirjih v kritje teh dolžnih pisem pod sozapore državnega komisarja.

Znesek dolžnih pisem, ki jih namerava vsakokrat izdati, je podvržen odobritvi finančnega ministrstva.

Podrobnejša organizacija te poslovne stroke se pridrži statutu Avstrijske zadružne blagajne.

Za ta dolžna pisma naj se smisloma uporablja zakon z dne 27. decembra 1905, drž. zak. št. 213.

§ 4.

Avstrijska zadružna blagajna je upravičena, v kolikor terja to kontrola kreditne sposobnosti in poslovanja njen kredit vporabljalajočih zvez in zavodov (§ 3, točka 1), pregledovati pri njih samih in pri včlanjenih posameznih organizacijah knjige in druge zapiske in vpogledati v vse panoge poslovanja.

To se ne dotika določb zakona z dne 10. junija 1903, drž. zak. št. 133.

§ 5.

Avstrijska zadružna blagajna lahko zahteva, da pravila in poslovna določila njen kredit vporabljalajočih zvez in zavodov kakor tudi njihovih članic odgovarjajo določenim normalnim zahtevam. Te se morajo pri pridobitnih in gospodarskih zadrugah naznaniti deželnemu odboru ali zadružni zvezi, ki oskrbuje revizijo.

§ 6.

Avstrijsko zadružno blagajno upravlja in zastopa na zunaj ravnateljstvo. To obstoji iz predsednika, ki ga imenuje in odpokliče cesar na predlog finančnega ministra, iz enega do treh ravnateljev in enega generalnega tajnika, ki jih imenuje

in odpokliče finančni minister v sporazumu s poljedelskim ministrom in ministrom za javna dela.

Imenovanje in odpoklic članov ravnateljstva je prijaviti za vpis v trgovski register, njihove podpise je vložiti v poverjeni obliki.

Pravice in dolžnosti članov ravnateljstva kakor tudi ostalih uradnikov in nastavljenec Avstrijske zadružne blagajne se določijo v pravilih in poslovnem redu.

Ravnateljstvo ima neposredno vodstvo poslovanja. Nastavlja lahko prokuriste in druge pooblaščenca, imenuje in odpušča podrejene uradnike in druge nastavljence. Za podelitev prokure je potrebno pritrnilo finančnega ministrstva.

Za podpis Avstrijske zadružne blagajne sta potrebna podpisa dveh članov ravnateljstva, ali enega člana ravnateljstva in enega uradnika, ki mu je bila poverjena prokura.

§ 7.

Kot svetovalstvo v načelnih vprašanjih poslovanja Avstrijske zadružne blagajne se določa generalni odbor izvedencev. Člane generalnega odbora imenuje finančni minister v sporazumu s prizadetimi ministri, pri čemer se morajo zadružne zveze (§ 3, točka 1, a), ki so z Avstrijsko zadružno blagajno v stalni poslovni zvezi, pred vsem vpoštevati.

Generalni odbor skliče predsednik Avstrijske zadružne blagajne ali finančni minister po potrebi, najmanj pa po enkrat na leto na Dunaj. Generalni odbor je upravičen in na zahtevo predsednika ali finančnega ministra dolžen izraziti svoje mnenje v načelnih poslovnih zadevah Avstrijske zadružne blagajne.

Članstvo v generalnem odboru je častno mesto, vendar se lahko nakažejo članom potni stroški in dnevnine, za posebno težka strokovna poročila tudi posebna plačila.

Podrobnejša določila o sestavi, razpustu, delokrogu in poslovnem redu generalnega odbora ureja statut.

§ 8.

Nadzorstvo nad Avstrijsko zadružno blagajno vodi finančni minister, ki imenuje za neposredno izvrševanje nadzorstva posebnega državnega komisarja in v sporazumu s prizadetimi ministri potrebne namestnike.

Finančni minister izda pravila Avstrijske zadružne blagajne, odobri njen poslovni red in njene splošne poslovne pogoje in je upravičen prepovedati izvršitev sklepov in odredb, ki nasprotujejo zakonom ali pravilom, ali niso združljivi z javnimi koristmi.

§ 9.

Država podeli Avstrijski zadružni blagajni neodpovedljivo vlogo 35 milijonov kron, od katere vsote se da na razpolago 25 milijonov kron v gotovini in 10 milijonov kron v $5\frac{1}{2}\%$ kratkodobnem državnem posojilu.

V § 3, točka 1 imenovane zveze in zavodi se lahko udeleže pri Avstrijski zadružni blagajni s premoženjskimi vlogami na podlagi posebnih dogovorov, ki jih mora odobriti finančni minister.

Te premoženjske vloge in državna vloga jamčijo z vsem drugim premoženjem Avstrijske zadružne blagajne vred za njene obveznosti. — V slučaju razdružitve Avstrijske zadružne blagajne se po popolni izpolnitvi vseh obveznosti vrnejo sorazmerno.

Morebitni likvidacijski preostanek pripade državni blagajni.

§ 10.

Za dobo 10 let, računano od začetka leta, v katerem bo Avstrijska zadružna blagajna protokolirana pri trgovskem sodišču, ji dovoli država vnaprej obratni prispevek 200.000 K letno. Prispevek služi za poravnavo morebitnih iz lastnih prejemkov Avstrijske zadružne blagajne nepokritih upravnih in obratnih stroškov. Potem še preostali znesek se mora stekati v rezervni zaklad.

§ 11.

Računski zaključek Avstrijske zadružne blagajne mora izgotoviti ravnateljstvo, finančnemu ministrstvu je pridržana odobritev.

Od čistega dobička, dognanega po računskem zaključku, naj se

1) dodeli tretina posebej hranjenemu varnostnemu zakladu za lastna dolžna pisma Avstrijske zadružne blagajne. Če in dokler varnostni zaklad presega petino imenske vrednosti izdanih dolžnih pisem, lahko nadaljno dotiranje odpade;

2) pripíše tretina rezervnemu zakladu;

3) izplačajo za državno vlogo in druge premoženjske vloge $5\frac{1}{2}\%$ obresti.

Morebitni nadaljni preostanek čistega dobička naj se pripíše rezervnemu zakladu.

§ 12.

Računsko poslovanje Avstrijske zadružne blagajne je podvrženo kontroli finančnega ministrstva. O njenem računskem zaključku in poslovanju mora finančni minister poročati vsako leto državnemu zboru.

§ 13.

Avstrijska zadružna blagajna je prosta pridobninskega in rentnega davka.

V § 3, točka 3 omenjene cesije dolžnih pisem Avstrijski zadružni blagajni so oproščene kolkov in neposrednih pristojbin. Avstrijska zadružna blaganja ima osebno pristojbinsko prostost za svojo korespondenco z javnimi oblastmi in uradi razen sodnega postopanja.

Korespondenca Avstrijske zadružne blagajne in njenih organov v zadevah obratnega poslovanja je poštnine prosta.

Avstrijska zadružna blaganja ima v sodnem in upravnem postopanju pravico do zastopstva po finančni prokuraturi.

Še veljavne določbe ministerijalne naredbe z dne 28. oktobra 1865 drž. zak. št. 110 veljajo za Avstrijsko združno blagajno.

§ 14.

Ta naredba stopi v veljavo z dnem objavljenja.

Wimmer m. p.

* * *

Avstrijska združna blagajna je gotovo najvažnejša in najzanimivejša tvorba na združnem polju v celi vojni dobi. Vojna doba ji je dala celo podobo in značaj. Že to je značilno, da jo je vlada poklicala v življenje po gospodarskem pooblastilnem zakonu. Sicer smo se med vojno že nekako navadili dobivati zakone preko parlamenta, vendar so v tem slučaju proti takemu izvoru novega zakona jako tehtni pomisleki. Ne samo važnost nove ustanove bi priporočala, da bi bil državni zbor dobil priliko pri ustanovitvi soodločati, tudi velika razlika mnenj glede oblike bi bila važen razlog za to, da bi vlada sama ne bila prevzela vse odgovornosti za zavod, o katerega potrebi so vsi združni krogi edini, o kojega obliki pa bodo šla mnenja tako daleč narazen, da utegne to postati zanj celo usodno. Tako postopanje je toliko manj umljivo, ker se je državni zbor z mislijo, ki se je sedaj nenadoma uresničila, že ponovno bavit, misel je bila izprožena že leta 1891, potem sta bila vložena dva načrta zakona: iz leta 1906 in iz leta 1911, ki sta pa oba potavila namišljeno ustanovo na popolnoma drugo podlago, kakor jo je navedena naredba sedaj v resnici izvršila. Centralna združna blagajna, kakor so mislili zavod prvotno imenovati in Splošni kreditni zavod za pridobitne in gospodarske zadruge, kakor so ga hoteli krstiti leta 1911, je bil mišljen kot zadruga, katere člani bi bile posamezne pridobitne in gospodarske zadruge in drugi obče koristni kreditni zavodi. Da niti 1906, niti leta 1911 ni prišlo do izvršitve izprožene misli, so vzrok naše posebne razmere. Separatizem, ki ga je tudi med zadrugarji dovolj, so večali in krepili narodnostni boji, medsebojne nezaupnosti ni bilo mogoče premagati. Zato se je že takrat pojavila misel, naj bi se novi zavod osnoval po vzorec Pruske blagajne pod državnim jamstvom, čemur pa so se zlasti upirali zastopniki šulce-deličevk. Zanimanje za zavod med ljudskimi zastopniki tudi med vojno ni zaspalo. Češki, nemški, italijanski in jugoslovanski poslanci so v skupnem predlogu dne 26. junija 1917 urgirali ustanovitev Centralne združne blagajne. Naredba o ustanovitvi združne blagajne je izšla preko njih, vendar bo baje predložena v kratkem vojnogospodarskemu odseku.

Glavni namen novoustanovljene blagajne je predvsem razbremenitev Avstro-ogerske banke po sklepu miru, ko se računa z gotovostjo, da bodo pri kmetijskih kreditnih zadrugah v velikem obsegu vlagatelji dvigali vloge in člani iskali kredita. Dalje bo njena naloga izravnati po možnosti razliko med zadrugami, ki bodo pri tem navalu posebno občutno prizadete in onimi, ki jim bo tudi v tem času ostajal odvišni denar. Sploh bo skušala preprečiti, da bi razburjenost, ki bi

jo utegnila povzročiti nepripravljenost ali nesposobnost kake zadruga ali celo zadružne zveze v tistem času, zavzela večji obseg in oškodovala celokupno zadružno organizacijo.

Avstrijska zadružna blagajna ima sicer značaj posebne pravne osebe, vendar je popolnoma državni zavod. Zastopniki zadružnih organizacij nimajo pri blagajni ničesar govoriti in odločati, po naredbi jim je zagotovljeno samo, da jih mora finančni minister pri imenovanju članov generalnega odbora izvedencev predvsem vpoštevati. Ta generalni odbor izvedencev ima samo posvetovalno pravico.

Avstrijska zadružna blagajna torej ne predstavlja organično zrastle krone našega zadružnega drevesa, ampak birokratično streho nad tem drevesom iz tujega lesa, ki naj ščiti drevo pred viharji, ki mu pa tudi zastira svobodno solnce.

Birokraciji ni izročen samo zavod sam, tudi zadružne organizacije, ki bodo morale iskati pri njem kreditne pomoči, bodo morale vgrizniti v kislo jabolko, saj določa § 4, da je Avstrijska zadružna blagajna upravičena, v kolikor terja to kontrola kreditne sposobnosti in poslovanja njen kredit vporablajočih zvez in zavodov, pregledovati pri njih samih in pri včlanjenih posameznih organizacijah (!) knjige in druge zapiske in vpogledati v vse panoge poslovanja.

Ali ne bi mogla blagajni v ta namen zadostovati revizijska poročila morda nalašč v tozadevne namene izvršenih revizij Splošne zveze kmetijskih zadrug v Avstriji? Ta določba spominja nekoliko na prosvitljeni absolutizem.

Če bi bil zavod nastal pred vojno, bi bil čisto gotovo osnovan na drugi podlagi, v drugačni obliki. Avtonomnost zadružništva bi bila gotovo našla več vpoštovanja. Med vojno se je država postavila v narodnogospodarskih vprašanjih na stališče prosvitljenega absolutizma, ki zaupa samo uradništvu, vse druge ljudi pa smatra za nesposobne in težkim sodobnim nalogam nedorasle. Kljub splošno priznanim neuspehom, zlasti na gospodarskem polju, je država pri novoustanovljenem zavodu vstrajala pri svojem skrajno birokratičnem stališču, kar je zelo kočljivo, ker postaja na drugi strani ljudstvo ravno vsled jasnih neuspehov proti birokraciji vedno bolj skeptično. Slovenci smo glede avtonomnosti zadružništva posebno občutljivi, ker je Zadružna zveza ravnokar morala odbiti hud napad na avtonomnost zadružništva od kranjskega deželnega odbora. Ti pomisliki bodo skoro gotovo imeli za posledico, da bo zadružništvo nasproti novi blagajni ohranilo veliko večjo hladnost, kakor se želi in pričakuje.

Kako si preskrbimo boljše in cenejše stroje.

Deluje in piše se dandanes mnogo pri nas o povzdigi živinoreje in o gnojenju, o intenzivnem obdelovanju zemlje, ki je vir in steber vsakemu gospodarstvu, se pa molči. Ravno sedaj je pa postalo vprašanje o intenzivnem obdelovanju, katero je mogoče samo s pravilno uporabo kmetijskih strojev in orodja v večjem obsegu, aktualno, važno vsled pomanjkanja delavnih moči, živalskih in človeških. Tu je treba sedaj začeti! Pripraviti se je treba, da nas čas ne prehití,

da bodemo na svoji lastni zemlji dosegli take uspehe, kakor jih vidimo pri intenzivnih gospodarstvih v drugih deželah.

Pomanjkanje delavnih moči bo od dneva do dneva večje, treba je skrbeti za njih nadomestila. Varovati, štediti nam bo treba z oslabljenimi ljudmi in živino. Pritegnili bodemo predvsem prve le k res prvovrstnim delom, katerih ne more živina opravljati; istotako bodemo živino rabili le pri takih delih, ki jih ni mogoče opravljati s pomočjo vetra, vode, elektrike, bencina in pare. Da se dosedaj ni splošno mnogo rabilo poljedelskih strojev in raznega orodja, je iskati krivde v tem, da smo imeli pred vojsko še razmeroma mnogo delavnih moči po ceni na razpolago. Drugi vzrok je pa nepoznanje, nevednost v uporabi raznih strojev, s katerimi si prihranimo mnogo časa in truda pri isti ali še boljši kakovosti dela. Kaj pogostoma je pa odvrčalo naše ljudi od kupovanja takih strojev to, da so razne manjredne tvrdke ponujale in prodajale neporabno šaro po agentih, ki so kakor povodenj preplavljali naše kraje in naše gospodarje pri vinu in s sladkim govorjenjem mamili in zapeljali marsikaterega kmetiča, kateri se samo enkrat vsede na lim in se potem vsled neuspeha rajše telesno uniči s težkim delom, kakor da bi si še enkrat nabavil za intenzivno obdelovanje zemljišč novih porabnih strojev in orodja. Kaj mnogokrat so se pa tudi po strokovnih listih priporočali stroji, katerih se ni preje poskušalo niti se ni pozvedelo, kako so se drugod sponesli.

Vsled pomanjkanja delavnih moči bo treba nabaviti mnogo novega orodja in strojev. To tovarne tudi vedo in se že pripravljajo, da bodo po sedanjih nemoralnih načelih prodajale slabo blago po visokih cenah. Treba bo posebno v prehodni dobi mnogo previdnosti!

Kako je našega gospodarja obvarovati škode pri nakupu strojev? V mnogih kronovinah so že takozvana posvetovalna, posredovalna ali pa presojevalna mesta za poljedelske stroje in orodje, katera gredo posestnikom v vsakem oziru na roko s prav dobrim uspehom. Tudi pri nas bi jih bilo treba; dasiravno so se kmetijske družbe, njih podružnice, razne gospodarske in denarne zadruga že pečale s prodajo ali posredovanjem prodaje poljedelskih strojev, se vendar niso povspele do te višine, da bi obvarovale posestnika škode in mu ceneje in hitreje poskrbele orodje. Bil je to za nje nekak postranski zaslužek, od katerega pa naš kmet ni imel mnogo dobička. Tudi ni bilo pravega strokovnjaka pri imenovanih zavodih in tudi ne sredstev in prilike stroje preskušati. Kakor omenjeno, treba je nam takega posredovalnega ali posvetovalnega mesta za prodajo poljedelskih strojev in sicer za vsako kronovino enega s podružnicami. Ta bi moral biti v zvezi z deželnim kulturnim uradom. Zaupniki — kmetovalci, ki se zanimajo za strojništvo, bi morali delovati na deželi med ljudstvom, nabirati bi morali naročila in agitirati za imenovano posredovalno mesto. S predavanji po strokovnjakih, potom časopisja, v šolah in v izobraževalnih društvih bi bilo treba kmetovalce poučevati in jim svetovati nakupovati vse stroje le s pomočjo tega urada. Centrale raznih kronovin bi morale biti v medsebojni zvezi. One nakupujejo in sklepajo kupčije s tvornicami; one vplivajo na kakovost in na cene poljedelskega

orodja. Na ta način se zatre v kali vsak izrodek prekupčevanja in se posestniki obvarujejo razne škode. Imenovani uradi bi morali skrbeti, da bi imeli vedno na razpolago večjo zalogo onih strojev in orodja, ki so splošno v rabi, kakor tudi vse zraven spadajoče rezervne dele, da bi mogli hitro postreči svojim odjemalcem. Večja popravila bi morale centrale v lastnih delavnicah prevzemati. Delovati bi morale na to, da so v posameznih kronovinah rabljeni stroji in orodje enotno sestavljeni in da se tudi pravilno rabijo. Delati jim bode treba skupno z mesti za preskuševanje strojev, v večjih kmetijskih listih naj opozarjajo gospodarje na novosti, jim svetujejo in razjasnijo eno in drugo glede popravil, njih rabe i t. d. Podpirati in voditi bi morale razne tečaje, v katerih bi se mladeniči urili v rabi raznih strojev. Po končani vojni bi po deželi razdeljevale stroje in orodje, ki je sedaj še v posesti vojaškega erarja.

Da bi pa taka mesta vsestransko zadostila željam in potrebam kmetov, je treba denarja. Od prodanega ali posredovanega orodja bi pobirala malo odškodnino. Z ozirom na bodoči milijonski promet pri kmetijskem strojništvu bi se ti uradi razvijali ugodno v prosep našega kmetijstva. Začetni denar bi prispevale razne pozneje omenjene strojne zadruga in drugi zavodi, ki bi se nadrobno pečali z razdeljevanjem in prodajo strojev. Treba pa je ljubezni do rodne zemlje, do našega ratarja, dalje strokovnjaškega, praktičnega znanja. Druge napake, katerih najdemo pri ustanavljanju novih institucij so: ustanovitvev po nestrokovnjakih in v premajhnem obsegu. Gre se zato, da pritegnejo kmetijske strokovne organizacije ves strojni promet nase, ker le tako smemo upati, da bomo dobili cenejše in boljše stroje, ter tako obvarovali našega kmeta večjih izgub pri nakupu.

Je pa mnogo posestnikov, katerim se vsled premajhnega gospodarstva ne spleča nabava večjih in dražjih strojev. Tudi tu se da pomagati po znanem geslu: sloga jači. Treba je skupnega, združnega dela. V vsaki večji vasi bi morala biti strojna zadruga, ki bi nakupovala potrebne stroje in jih izposojala proti primerni odškodnini svojim članom. Tudi nečlanov bi se ne smelo prezirati, tudi njim bi bilo izposojati stroje proti višji odškodnini. S tem bi se nehote prisilili k vstopu v zadrugo, kar bi bilo le v korist vseh kmetovalcev. Večja če je zadruga, več denarja je na razpolago, več strojev se da nakupiti. Odškodnino bi bilo porabiti za razne režijske stroške, ki bi morali biti kolikor mogoče majhni, kar bi se doseglo s tem, da bi se nastavljale domače kmečke moči, katere bi brezplačno ali proti majhni odškodnini vršile potrebno delo. Odškodnine je treba porabiti za popravo, amortizacijo in nakup novega orodja. Namestu teh zadrug bi lahko izvrševale ta posel razne že obstoječe zadruga in gospodarske korporacije, ki bi morale seveda le v sporazumu z centralami delovati. Skrbeti bo dalje, da imamo dovolj v strojništvu izvežbanih domačih močij. Vsako ali vsako drugo leto bi se morali vršiti strojniški kurzi za naše kmečke mladeniče in gospodarje. V to so poklicane predvsem kmetijske šole, ki bi morale biti objednem pri nas tudi mesta za preskušanje strojev, katere bi jim dale na razpolago tvrdke po posredovanju poprej omenjenih central. Letno bi se morale vršiti po raznih primernih krajih konkurenčne razstave orodja in strojev. Stroji sami pa ne pomagajo, ako ni

gospodar sam dovolj strokovno izobražen, ako ni dovolj strokovnih šol, ki bi delovale v tem smislu. Kmetijske predizobrazbe pa je treba dobiti, oziroma vcepiti že v ljudskih šolah, ki naj bodo pripravljavnice za nadaljni pouk na kmetijskih šolah. Zaostalost ni našemu kmetu v čast, in se mu radi nje le smejejo in ga kot nevedneža izkoriščajo v vsakem oziru posebno v sedanjem času, ko si v svoji nevednosti ne zna pomagati! Zakaj po drugih kronovinah od leta do leta ustanovljajo nove kmetijske šole? Gotovo ne v škodo kmetov, ampak le, ker kmetje sami silijo do večje izobrazbe. Naj bi ti nasveti ne ostali le na papirju!

Ingaldler.

Sodobni zadružni problemi.

Šlezijško zadružno glasilo „Zemědělské a družstevní rozhledy“ prinašajo sledeči članek, ki je značilen za sodobne zadružne razmere. V šlezijškem gospodarskem življenju igra narodni boj zelo veliko vlogo. Nove razmere so sprožile tudi nove misli in načrte. Tudi naši zadrugarji bodo lahko našli v članku kak praktičen migljaj, zato ga prinašamo v prevodu:

Strašni naval denarja z vseh strani dela skrbi ne samo mnogim finančnikom iz poklica, ki gledajo z največjim strahom v prihodnost, ampak tudi funkcionarjem naših rajfajzovk in posojilnic, ki se jim vsak uradni dan stekajo nove in nove vloge in stalna odplačila od posojil, nasprotno pa ni nikakega povpraševanja po denarju, tako da se vsi prebitki morajo pošiljati Jednoti (zvezi). V naši deželi pa se občuti ta grozna naplava, denarja tem težje, ker iz konkurenčnih in predvsem narodnih ozirov ni mogoče sedanje obrestne mere ($3\frac{3}{4}$ do $4\frac{0}{0}$) znižati, vsaj za najbližjo bodočnost, nasproti temu pa širši denarni trg grozi stalno z večjim znižanjem obresti in daje razumeti posamezniku, da za njegov denar v danih razmerah ne gre, naj ga torej skuša izrabiti vsak sam...

Zares se zdi, da niso daleč razmere nesrečnega leta 1811, ko so ljudje kupovali že kupe kamenja na cesti, samo da bi se iznebili papirnatih novcev in vendar imeli kako „blago“.

Ne more se oporekati, da so naše posojilnice vsaj do zdaj kar najvestneje in brez vsake pristranosti izpolnovale svojo narodno gospodarsko nalogo, sprejemale vloge vedno od vseh za primeroma ugodne obresti ter pomagale na drugi strani članom v slučaju potrebe s cenimi posojili; v današnjih razmerah pa so njihovi posli zaradi svoje enostranosti neprimerno otežkočeni in zato se je potrebno pravočasno ozreti po kaki odpomoči.

Deloma so v tem oziru naše zadruga že dobile nasvetov v okrožnicah o prenosu dolgov iz tujih zavodov k našim zadrugam z opozorilom na ugodnosti, na ta način dosežene, o nakupu vrednostnih papirjev, nepremičnin, o podpisovanju delnic pri samopomožnih podjetjih i. t. d. Da se na ta način lahko doseže gotovo olajšanje, je spoznala že marsikatera zadruga sama. Toda tudi s tem se naraščajoči naval ne bo ustavil in se očitno ne bo nehal tako kmalo in v tem slučaju

bo treba poseči po neprijetni in združnemu demokratizmu nasprotujoči določbi pravil, ki pravijo v § 34. v odstavku o vlogah:

„Člani imajo v času navala denarja prednost“ in dalje „zadruga ima pravico odpovedati vloge v enakem roku, kakor to lahko stori vlagatelj“, katero bo pa vendar treba vsaj prehodno vporabiti.

Naravno, da bo po tem sredstvu v polnem obsegu posegla zadruga samo v najskrajnejšem slučaju, mogla bi se pa te pravice poslužiti z uspehom tudi za uresničenje misli, ki smo jo obširneje utemeljili v naši zadnji okrožnici o zvišanju članskih deležev pri vseh včlanjenih združenjih.

To se mora v sedanjih razmerah izrabiti ne samo za zvišanje posameznih deležev kot takih (n. pr. od K 4— na K 20—) ampak tudi zato, da bodo posamezni člani vplačevali po več deležev in da bo vsaka zadruga združevala v svoji članski zvezi po možnosti vse interesente svojega okoliša.

Stem bi se deloma odpravilo pogostno ogromno nesorazmerje med lastnim premoženjem zadruga in med poverjenimi vlogami, nesorazmerje, ki vzbuja v drugorodnem taboru toliko neprijateljev našim samopomožnim organizacijam, s tem bi se vsaka zadruga še bolj okrepila za mogoče gospodarske potrebe bodočnosti, s tem bi pridobili tudi posamezniki, ki imajo v združenjih najvarnejše in najugodnejše naloženo svoje imetje. Tudi nemobilnost tega kapitala bi bila marsikaki zadrugi samo v prid.

Tudi se mora zadrugam samo priporočati, da bi dale svojim vlagateljem na izbero: ali naj pristopi vsak kot član in dobil bo stalno, trdno jamstvo za svojo vlogo, ali naj članstvo odpove, v katerem slučaju se mu določi obrestna mera za $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}\%$ nižje, da bi tako vsak nečlan prispeval zadrugi k narasli režiji.

Naravno je, da bodo zlasti večji vlagatelji radi pristopali kot člani, da si ohranijo ugodno obrestno mero, saj si bodo na ta način pridobili tudi vpliv na upravo zadruga, s čemer bo neprimerno znižana njihova nevarnost jamstva.

Dosedanji poskusi podobne vrste so se vselej dobro obnesli, zato ni nobene nevarnosti za posnemovalce.

Tozadevni sklep se pa mora napraviti na občnem zboru in samo v tem slučaju pri skupni seji načelstva in nadzorstva, če je bila tema organoma od občnega zbora poverjena pravica določati obrestno mero v tekočem letu po lastni previdnosti.

Tudi posamezne zadruga bi morale z ozirom na svoje prebitke jemati nadaljne deleže pri Jednoti tem bolj, ker so ti najmanj tako ugodno naloženi kakor prebitki in ker je večje jamstvo njim v korist.

Načelno mora vsaka rajftajznovka in posojilnica gledati, da bo vsaj 100% njenih vlog kritih z združnimi deleži brez ózira na rezervni zaklad in to razmerje naj bo ohranjeno tudi z ozirom na Jednoto.

Zlasti nasvetovano pridobivanje novih članov med vlagatelji bi imelo ne samo za zadruga same in stare člane neizmeren pomen, ker čim več je članov,

tem manjši je riziko jamstva, in to sedaj tudi pri zadrugah z neomejenim jamstvom z ozirom na naredbo pravosodnega ministrstva z dne 21. marca 1918., drž. zak. št. 105, po kateri se v slučaju konkurza odmerijo vsem članom enaka doplačila.

Miloš Stibler:

Skrb za zadruge v vojnem ozemlju.

Veliko število slovenskih zadrug je v mirnem času delovalo v ozemlju, ki je danes vsled vojne opustošeno. Kakor znano, je ob pričetku italijanske vojske prišel ukaz za odhod iz dotičnih krajev tako nenadno, da ljudje mnogokrat niči naj-nujnejših lastnih vsakdanjih potrebščin niso mogli odnesti, kamoli da bi bili skrbeli še za popolno varnost zadružnih knjig in spisov. Ne dvomim, da so previdni možje v mnogih krajih v tem pogledu pravočasno mislili na potrebne varnostne odredbe, vkljub temu ni izključeno, da se je v tej ali oni zadruzi zgodila škoda.

Ta škoda je lahko prav raznovrstna. Morebiti so uničene knjige in dolžna pisma, blagajna, zadružno poslopje, pisarniška oprava. Mogoče je nadalje, da so se vsled vojske premoženjske razmere dolžnikov in porokov vsled opustošenja domačij spremenile tako močno, da za posojila, dana pred vojsko, ni nobene ali ne zadostne varnosti več. Slučaji, da pade varnost posojil vsled tega, ker je v vojni padel dolžnik in porok, so možni pač tudi v zaledju, v ozemlju, ki ga sovražnik ni opustošil; vendar so taki slučaji, ako so se pripetili pri zadrugah evakuiranih in opustošenih okolišev, mnogo hujši, kar ravno vsled begunstva morebiti ni bilo več mogoče tozadavnih dogodkov tako natančno zasledovati, kakor v zaledju, kjer se je vendar le kolikor toliko lahko delovalo nemoteno. Tudi je mogoče, da se je škoda zadruzi povzročila v begunstvu brez krivde zadruge in njenih voditeljev.

Takih in podobnih slučajev škode bo menda najti več, kar tudi ni nikakšno čudo. Toda naša zemlja je sedaj zopet prosta. Nesrečni begunci se vračajo na svoje ljubljene, četudi opustošene domove in pričinja se delo za obnovitev domačij. Ne bilo bi čudno, ako bi ljudje v prvem trenutku ne našli časa tudi za ureditev tu označenih zadružnih zadev. Na vsak način pa je važna dolžnost prizadetih zadružnih zvez, da se tega dela takoj lotijo s pomočjo svojih revizorjev. Da zvezam primanjkuje uradniškega osebja, je znano. Toda za te izredne slučaje je treba precej skrbeti in gotovo bi se dalo s takim utemeljevanjem doseči tudi kake daljše dopuste ali oprostitve za revizorje, ki se nahajajo v vojaški službi.

Med avstrijskimi jugoslovanskimi zemljami prihajajo v poštev: Pred vsem Goriška, nadalje pa tudi Trst, Istra in Dalmacija osobito južni del slednje pokrajine. Ker je menda posebno hudo prizadet tudi italjanski del Goriške, bi kazalo postopati sporazumno s furlansko zadružno zvezo v Gorici. Na vsak način mora akcija izhajati iz prizadetih krogov samih, potem se bo gotovo dala doseči v slučajih, ki bodo tega potrebni, javna pomoč. Na vladni strani se je o stvari

menda že govorilo; toda dokler združne zveze ne pridejo s svojimi predlogi, utemeljenimi s točnimi podatki v povzročeni škodi, tako dolgo tudi država ne bo ničesar storila.

O narodnem zdravju.

Rodovitnost kulturnih narodov je v novejši dobi začela tako pešati, da se je že vzbudila javna vest. S skrbjo so se vpraševali zastopniki teh narodov, kaj bo z bodočnostjo, kako bomo tekmovali z nekulturnimi narodi, če bo šlo tako naprej. Skušali so najti sredstva proti stalnemu padanju rojstev, pa se nobeno novo nasvetovano sredstvo ni obneslo. Nasprotno so ravno pred svetovno vojno nemški socijalisti sistematično delali propagando proti materinstvu. Čemu bi rodile otroke, so klicale njihove žene po shodih, da bi kot sužnji morali množiti delodajalcem kapital? Čim več jih bo, tem večja bo ponudba na delavskem trgu in tem nižja bo cena delavski moči.

V to razpoloženje nižjih plasti kulturnih narodov je prišla svetovna vojna s svojo ostro brušeno mrtvaško koso. Skrb je narasla v grozo. Pri vseh narodih je stopilo vprašanje ohranitve telesnih narodnih moči na stalni dnevni red. Lepo spričevalo, da nismo več med zaostalimi narodi, je dejstvo, da sta obe najmodernejši slovenski knjižnji podjetji „Nova založba“ in „Tiskovna zadruga“ izdali skoraj istočasno vsaka po eno socijalnomedicinsko knjižico: „Nova založba“ dr. Anton Brecljevo „Jetiki boj!“, „Tiskovna zadruga“ pa dr. Alojz Zalokarjevo „O ljudskem zdravju“.

Slednja obravnava vprašanje fizične moči našega naroda, njegovo plodovitost in umrljivost, tozadevne nedostatke in pripomočke za zboljšanje. Tudi naš položaj je resen, dasi ne obupen.

Dr. Zalokar je zlasti krepko poudaril tesno vez med narodnim gospodarstvom in ljudskim zdravjem ter plodovitostjo. Naj navedem par odstavkov:

„V narodu, katerega gospodarski položaj je tako slab, kot v našem, so kaj ugodna tla za razširjevanje ljudskih bolezni. Zato je treba klicati na pomoč narodne gospodarje, da izboljšajo gospodarski položaj, in na ta način vzamejo bolezni pogoje za njeno razširjevanje. Mnogokrat ima bolezen svoj vir v napačnih ali izpridenih nravnih nazorih — tako n pr. negi dojenčev —; v tem slučaju bo gotovo najboljši zdravnik pedagog, ki bo narodu dvignil izobrazbo in nravnost.

Za vprašanje o narodni plodovitosti in naravnem prirastku je v prvi vrsti merodajen — narodni gospodar. — Če se posreči izboljšati splošni gospodarski položaj, preskrbeti v domači industriji in trgovini mesta onim, katerim agrarna dežela ne more dati dovolj zaslužka, tedaj se bo izseljevanje omejilo ali pa popolnoma ponehalo. Posledice se morajo v kratkem pokazati v tem, da se pomnoži število zakonov in s tem število novorojencev. Če izseljevanje poneha, se bo izenačilo število spolnogodnih moških in žensk, tako da se bodo dekleta lažje možila in tako lahko vršila materinske dolžnosti. Kako neugodno je bilo v tem

oziru pri nas, zlasti na Kranjskem, smo videli že prej. Vsled vojskinih izgub se je številno razmerje med moškim in ženskim spolom še jako poslabšalo. Zboljšanje gospodarskih razmer utegne imeti še drug vpliv, ki je zlasti važen z ozirom na vojne izgube. Kakor hitro bo domovina dajala svojim ljudem dovolj kruha in zaslužka, se vrne precejšnje število izseljencev domov. In ti domovini vrnjeni sinovi si na domačih tleh ustanove družine in podare svojemu narodu potomcev.

Gospodarski povzdig v domovini bo torej brezdvomno posredno povzdignil narodno plodovitost. Prisiljena sterilnost slovenskega ženstva — lahko bi jo na kratko imenoval gospodarsko sterilnost, gospodarsko jalovost — se dá uspešno odpraviti le z boljšanjem gospodarskega položaja.“

Tudi dr. Breclj opozarja v svoji brošuri, ki je bolj praktičnega značaja na tesno vez med gospodarskimi razmerami in jetiko, na vpliv stanovjskih razmer, ljudskega hranjenja in zlasti bednega zakonskega življenja na jetičnost narodovo. Predočil nam je tudi, kako ogromno škodo povzroča jetika narodnemu gospodarstvu.

Umevno je, da se tudi politične stranke sedaj z zanimanjem in vnemo bavijo z ljudskim zdravjem. Jugoslovanska demokratična stranka je n. pr. na ustanovnem zboru sklenila sledeče resolucije:

1. JDS uvideva potrebo reorganizacije zdravstvene službe v tem smislu, da se zdravnikom naložijo obširnejše naloge v negovanju javnega zdravstva in da se poda zdravnikom tem nalogam primerno stališče.

2. JDS hoče zastaviti ves svoj vpliv na merodajnih mestih, da se večje slovanske bolnišnice povzdignejo v znanstvene institute, ki naj teoretično proučavajo bolezni in praktično delajo za ljudsko zdravje.

3. Za temeljito izobrazbo mladih zdravnikov naj se ustanovijo na ljubljanski deželni bolnici nadaljevalni kurzi, ki bi bili obenem prvi začetek bodoče slovenske medicinske fakultete.

4. Ustanovi naj se šola za strežniško osebje.

5. JDS naj stopi v zvezo z drugimi slovenskimi političnimi strankami, strokovnimi in telovadnimi društvi ter merodajnimi posamezniki, v svrhu da se ustanovi centralni odbor, ki bi proučeval zdravstveno stanje slovenskega naroda, organiziral samopomoč na zdravstvenem polju in pospeševal skrb za ljudsko zdravje zlasti v prehodnem času med vojno in mirom.

Resolucije drugače niso slabe, samo z demokratičnega stališča bo treba še precej dodati. Največjega pomena je zadnja, ki je podzavestno že na stališču, da je narodno zdravje skupna zadeva vseh političnih strank, da bo torej s popolno upravičenostjo spadala v delokrog narodnega sveta.

Miloš Stibler:

Za naše ribarske zadruge.

Pred vojno je štela naša država okroglo 70 jugoslovanskih ribarskih zadrug. Večina teh zadrug ni bila pridružena nobeni zadrugi zvezi in menda tudi ni bilo nikjer večje roke, ki bi se bila z vztrajnostjo lotila organizacije in spopol-

nitve teh podjetij. Vojska pa nam je prinesla marsikaj novega; ustvarila je menda tudi za razvoj ribarskih zadrug ugodne razmere. Pomanjkanje živil postaja od dne do dne neznosnejše in kakor slišimo, je ravno naš jug v tem oziru najbolj občutno prizadet. V teh razmerah bo pač ribištvo igralo važnejšo vlogo kakor kedaj poprej. Zato bi vsekakor kazalo, da se poklicani činitelji — in to so v prvi vrsti naše zadružne zveze — spomnijo ribarskih zadrug.

Kazalo bi povabiti interesente na posvetovanje, zbrati materijal, iz katerega se bo videlo, česa je ribarskim zadrugam za uspešno delo treba in storiti potrebne korake pri vseh onih javnih činiteljih, ki nosijo odgovornost za aprovizacijo. Morebiti se loti tega dela Gospodarska zveza v Pulju ali Zadružni savez v Splitu. Tisočem naših obmorskih rojakov bi se dalo zagotoviti lepe dohodke, še več tisočem pa bi se preskrbel na ta način živež.

=== Zadružni in gospodarski pregled. ===

Pristojbinske olajšave rajfajzenskih posojilnic. Na predlog Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug je finančno ministrstvo z odlokom z dne 27. junija 1918, št. 12638, odredilo in podrejenim organom naložilo, da ni povoda za odtegnitev pristojbinskih ugodnosti, če je kaka rajfajzenska posojilnica izvrševala posle kot komis-ionarka vojnega žitnega zavoda in sicer tudi tedaj ne, ako bi bila v takih slučajih poslovala z nečlani.

Izplačevanje kuponov vojnih posojil. Finančno ministrstvo je Splošni zvezi avstrijskih kmetijskih zadrug naznanilo, da se je sporazumno s trgovinskim ministrstvom odredilo, pooblastiti poštne urade v okolišju poštних ravnateljstev na Dunaju, v Lincu in Gradcu, da smejo izplačevati kupone vojnih posojil do zneska 275 K. — Ta odredba se je izdala, ker so se ponovno čule pritožbe, da poštni uradi po deželi izplačujejo samo prav male zneske obresti vojnih posojil. Zakaj se ni taka odredba izdala tudi za območje tržaškega poštnege ravnateljstva, nam ni znano.

Predlog za zvišanje davka prostega ekzistenčnega minima. Poslanci Neumann in tovariši so vložili predlog za zvišanje davka prostega ekzistenčnega minima od 1600 K na 4800 K. Predlog utemeljujejo s tem, da je denarna vrednost tako padla, da si celo z dohodki 4800 K komaj po-

krije posameznik stroške za hrano, obleko, stanovanje in drugo, kaj šele cela družina. Obdavčenje malenkostnih dohodkov pomeni pri dotičnih, ki davke res plačujejo, trdobo, ki nasprotuje človekoljubnosti zakona, in tudi ni v gospodarskem interesu države, ker take osebe pogosto menjajo stanovanje, in povzroča njihova evidenca in obdavčenje nesorazmerne stroške. Večji del teh davkov se vsled absolutne ali relativne neiztrljivosti sploh ne plača.

Gospodarsko udruženje se je ustanovilo v Zadru v Dalmaciji. Predsednik odbora je nadgeometer M. Čepernić, predsednik nadzorstva pa prof. Ivo Juras. Namen udruženja je pospeševati celokupno narodno gospodarstvo in vsako gospodarsko panogo posebej, in zlasti pospeševati na podlagi vzajemnosti napredek produktivnega kredita, proizvodjanje in gospodarjenja svojih članov ter dajati nasvete deželni vladi in drugim javnim činiteljem v vseh vprašanih deželne kulture. Deleži so po 100 K, jamstvo dvakratno.

Varstvo poljščine. V državnem zakoniku št. 255 je objavljena ministrska odredba z dne 11. julija 1918, po kateri so politične oblasti upravičene odrediti posebne predpise za varstvo poljščine. Kdor se proti postavi ali prepovedi pregreši, oziroma spravlja v nevarnost ali pripomore, da trpi pridelovanje za splošno prehrano

ali za krmljenje potrebnih pridelkov, se lahko kaznuje z globo do 10.000 K, oziroma z zaporom do 6 mesecev. Po posebnih okoliščinah se moreta uporabiti oba načina kazni obenem. Ako pa spadajo prestopki pod kako hujšo kazen na podlagi že med vojno izdanih predpisov, tedaj se kazen odmeri po hujših določilih.

Denarne kazni imajo oblasti v prvi vrsti porabiti v namene za varstvo poljščine.

Občine so dolžne preskrbeti primerno število poljskih čuvajev, ali pa tega ne store, naj to stori politična oblast. Nastale stroške nosi občina.

Oblasti smejo zaukazati tudi sestavo prostovoljnih poljskih straž, katere morajo predvsem sestaviti oni posestniki, za katerih poljščino je taka straža v prvi vrsti pomembna. Preden se te straže sestavijo, mora politična oblast obvestiti o tem žetvene komisije, in okrajne kmetijske sosvete zaradi morebitnih ugovorov.

Poljski čuvaji ali straže se zaprišejejo in imajo značaj javnih straž. Nositi morajo vidno službeno znamenje. Način oborožitve poljskih straž določi okrajna politična oblast z ozirom na krajevne razmere. Dolžnosti in pravice poljskih straž so iste, kot jih določa zakon o varstvu poljščine.

Naredba je v veljavi od 14. julija t. l. naprej.

Vprašanje naše prehrane. Pod tem naslovom je izšla v Cirilovi tiskarni v

Mariboru knjižica, ki jo je spisal vodja prehranjevalnega urada c. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj, c. kr. namestniški koncipist dr. O. Pirkmajer. Knjižica — ki je izšla tudi v nemškem jeziku in o kateri se je izrekla nemška strokovnjaška kritika zelo pohvalno — zasluži vso pozornost. Pisatelj razpravlja temeljito o razlogih, ki so, poleg neizogibnih posledic vojne, v glavnem zakrivili, da je naša produkcija poljskih pridelkov tako nazadovala in daje uvaževanja vredne nasvete, kako bi se ta produkcija spet dvignila. Vidi se, da se je pisatelj temeljito bavil s predmetom in da ima tudi mnogo izkustva. Predvsem je upoštevanja vreden njegov predlog, da država sklène s posestniki dobavne pogodbe in posestnik, ki je spolnil pogodbeno obvezo, naj bo prost vseh nadaljnjih rekvizicij. Pri oproščenjih naj bi se uvedel neki sistem, po katerem se oprosti vsak kmetovalec ki se obveže, da bo oddal gotovo množino poljskih pridelkov, dovoljevale naj bi se pod gotovimi pogoji davčne olajšave, ugodnosti pri nabavi gospodarskih strojev in drugih v gospodarstvu potrebnih predmetov itd. Pridržujemo si, da o stvari še spregovorimo. Za danes samo prav toplo priporočamo to knjižico, posebno našim kmetovalcem. Knjižica se prodaja v prodajalni tiskarne sv. Cirila v Mariboru in v vseh drugih knjigarnah. Cena 2 K.

Vabilo na XI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Novicerkvi,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 15. avgusta 1918, ob 3. uri
popoldne v uradni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1917.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vršil se bo v treh tednih na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

**Kmečke hranilnice in posojilnice v
Št. Lovrencu nad Mariborom,**

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se vrši v nedeljo dne 25. avgusta 1918, ob
pol 9. uri zjutraj v župnišču v Št. Lovrencu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1917.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem na Pohorju,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 18. avgusta 1918, po rani službi božji, ob pol 8. uri v cerkveni hiši (kaplaniji).

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1917.
3. Volitev načelstva.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Šmarju pri Jelšah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 1. septembra 1918, ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1917.
3. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na izredni občni zbor

Živinorejske zadruge v Stari Loki,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 1. septembra 1918, ob pol 5. uri popoldne v kaplaniji v Stari Loki.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske posojilnice v Gorenjem Logatcu, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši 25. avgusta 1918, ob pol 11. uri dopoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1917.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podlipi, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 18. avgusta 1918, ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

Dnevni red:

1. Poročilo likvidatorjev o končni likvidaciji.
2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Zatičini,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 25. avgusta 1918, ob 4. uri popoldne v posojilniški pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1917.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti in nasveti.
8. Poročilo o izvršeni reviziji.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.